

Rådet for
Den Europæiske Union

Bruxelles, den 9. november 2022
(OR. en)

Interinstitutionel sag:
2022/0364(NLE)

14555/22
ADD 1

POLCOM 162
WTO 208
PECHE 447

FORSLAG

fra:	Martine DEPREZ, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen
modtaget:	9. november 2022
til:	Thérèse BLANCHET, generalsekretær for Rådet for Den Europæiske Union
Komm. dok. nr.:	COM(2022) 582 final - ANNEX
Vedr.:	BILAG til Forslag til Rådets afgørelse om indgåelse på vegne af Den Europæiske Union af protokollen om ændring af Marrakeshoverenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2022) 582 final - ANNEX.

Bilag: COM(2022) 582 final - ANNEX

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 9.11.2022
COM(2022) 582 final

ANNEX

BILAG

til

Forslag til Rådets afgørelse

**om indgåelse på vegne af Den Europæiske Union af protokollen om ændring af
Marrakeshoverenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen**

TILLÆG

WT/MIN(22)/33

WT/L/1144

22. juni 2022

Ministerkonference

12. møde

Genève, den 12.-15. juni 2022

AFTALE OM FISKERISUBSIDIER

MINISTERAFGØRELSE AF 17. JUNI 2022

Ministerkonferencen —

som henviser til artikel X, stk. 1, i Marrakeshoverenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen ("WTO-overenskomsten"),

som minder om det mandat, som medlemmerne fik på WTO's ellefte ministerkonference i 2017 i Buenos Aires, om, at den næste ministerkonference bør vedtage en aftale om omfattende og effektive discipliner, som forbyder visse former for fiskerisubsidier, der bidrager til overkapacitet og overfiskning, og afskaffer subsidier, der bidrager til ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri, idet det anerkendes, at en passende, effektiv, særlig og differentieret behandling af medlemmer, der er udviklingslande, og de mindst udviklede medlemslande bør være en integreret del af disse forhandlinger —

har truffet følgende afgørelse:

1. Protokollen om ændring af WTO-overenskomsten, der er knyttet til denne afgørelse, vedtages hermed og forelægges medlemmerne til godkendelse.
2. Protokollen er hermed åben for medlemmernes accept.
3. Protokollen træder i kraft i overensstemmelse med bestemmelserne i WTO-overenskomstens artikel X, stk. 3.
4. Forhandlingsgruppen vedrørende regler skal, uanset artikel 9.4 i aftalen om fiskerisubsidier, fortsætte forhandlingerne på grundlag af de udestående spørgsmål i dokument WT/MIN(21)/W/5 og WT/MIN(22)/W/20 med henblik på at fremsætte henstillinger til WTO's 13. ministerkonference om yderligere bestemmelser, der kan føre til en omfattende aftale om fiskerisubsidier, herunder gennem yderligere discipliner om visse former for fiskerisubsidier, der bidrager til overkapacitet og overfiskning, idet det anerkendes, at en passende, effektiv, særlig og differentieret behandling af medlemmer, der er udviklingslande, og de mindst udviklede medlemslande bør være en integreret del af disse forhandlinger.

**PROTOKOL OM ÆNDRING AF MARRAKESHOVERENSKOMSTEN OM
OPRETTELSE AF
VERDENSHANDELSORGANISATIONEN
AFTALE OM FISKERISUBSIDIER**

Verdenshandelsorganisationens medlemmer,

som henviser til ministerkonferencens afgørelse i dokumentet WT/MIN(22)/33 – WT/L/1144, som blev vedtaget i henhold til artikel X, stk. 1, i Marrakeshoverenskomsten om oprettelse af Verdenshandelsorganisationen ("WTO-overenskomsten"),

er blevet enige om følgende:

1. Bilag 1A til WTO-overenskomsten ændres ved denne protokols ikrafttræden i henhold til stk. 4 ved indsættelse af aftalen om fiskerisubsidier, jf. bilaget til denne protokol, efter aftalen om subsidier og udligningsforanstaltninger.
2. Der kan ikke tages forbehold med hensyn til nogen af bestemmelserne i denne protokol.
3. Denne protokol er hermed åben for medlemmernes accept.
4. Denne protokol træder i kraft i overensstemmelse med WTO-overenskomstens¹ artikel X, stk. 3.
5. Denne protokol deponeres hos Verdenshandelsorganisationens generaldirektør, som straks sender hvert medlem en bekræftet kopi og en meddelelse om hver parts accept heraf, jf. stk. 3.
6. Denne protokol registreres i overensstemmelse med artikel 102 i De Forenede Nationers pagt.

Udfærdiget i Genève den 17. juni 2022 i ét eksemplar på engelsk, fransk og spansk, idet hver af disse tekster har samme gyldighed.

¹ Med henblik på beregning af accepter i henhold til artikel X, stk. 3, i WTO-overenskomsten medregnes et acceptinstrument fra Den Europæiske Union for sig selv og fra dens medlemsstater som accept fra et antal medlemmer svarende til antallet af medlemsstater i Den Europæiske Union, der er medlemmer af WTO.

AFTALE OM FISKERISUBSIDIER

ARTIKEL 1: ANVENDELSESOMRÅDE

Denne aftale finder anvendelse på subsidier som omhandlet i artikel 1.1, i aftalen om subsidier og udligningsforanstaltninger (SCM-aftalen), der i henhold til denne aftales artikel 2 er specifikke for vildt havfiskeri og fiskerirelaterede aktiviteter til havs¹.² ³

ARTIKEL 2: DEFINITIONER

I denne aftale forstås ved:

- a) "fisk": alle arter af levende havressourcer, uforarbejdede eller forarbejdede
- b) "fiskeri" : sporing af, tiltrækning, lokalisering, fangst eller høst af fisk eller enhver anden aktivitet, der med rimelighed kan forventes at resultere i tiltrækning, lokalisering, fangst eller høst af fisk
- c) "fiskerirelateret aktivitet": enhver handling til støtte eller forberedelse af fiskeri, herunder landing, emballering, forarbejdning, omladning eller transport af fisk, der ikke tidligere har været landet i en havn, samt forsyning med arbejdskraft, brændstof, udstyr mv. til havs
- d) "fartøj": ethvert fartøj, skib eller enhver anden type båd, der anvendes til, er udstyret til eller påtænkes anvendt til fiskeri eller fiskerirelaterede aktiviteter
- e) "operatør": ejeren af et fartøj eller enhver anden person, der er ansvarlig for, leder eller kontrollerer fartøjet.

¹ Det præciseres, at akvakultur og indlandsfiskeri er udelukket fra denne aftales anvendelsesområde.

² Det præciseres, at betalinger mellem regeringer i henhold til aftaler om fiskeriadgang ikke betragtes som subsidier i henhold til denne aftale.

³ Det præciseres, at subsidier i henhold til denne aftale kan tilskrives det subsidieydende medlem, uanset hvilket flag eller hvilket fartøj der er involveret, og uanset modtagerens nationalitet.

ARTIKEL 3: SUBSIDIER, DER BIDRAGER TIL ULOVLT, URAPPORTERET OG UREGULERET FISKERI⁴

- 3.1 Medlemmer må ikke yde eller opretholde subsidier til et fartøj eller en operatør⁵, der udøver IUU- fiskeri eller fiskerelaterede aktiviteter til støtte for IUU-fiskeri.
- 3.2 Med henblik på artikel 3.1 anses et fartøj eller en operatør for at have udøvet IUU-fiskeri, hvis følgende træffer en positiv afgørelse herom^{6, 7}:
- a) en kystmedlemsstat vedrørende aktiviteter i områder under dets jurisdiktion eller
 - b) en flagmedlemsstat vedrørende aktiviteter, der udøves af fartøjer, der fører dens flag eller
 - c) en relevant regional fiskeriforvaltningsorganisation eller -ordning (RFFO) i overensstemmelse med dennes regler og procedurer og den relevante internationale ret, herunder gennem rettidig anmeldelse og relevante oplysninger, i de områder og for de arter, der hører under dens kompetence.
- 3.3
- a) En positiv afgørelse⁸ i henhold til artikel 3.2 henviser til et medlems endelige konstatering af og/eller en RFFO's endelige opførelse af, at et fartøj eller en operatør har udøvet IUU-fiskeri.
 - b) Med henblik på artikel 3.2, litra a), finder forbuddet i artikel 3.1 anvendelse, hvis kystmedlemsstatens afgørelse er baseret på relevante faktuelle oplysninger, og kystmedlemsstaten har givet flagmedlemsstaten og, hvis det er kendt, det subsidieydende medlem følgende:
 - i) rettidig anmeldelse via passende kanaler om, at et fartøj eller en operatør er blevet midlertidigt tilbageholdt i afventning af yderligere undersøgelser vedrørende udøvelse af IUU-fiskeri eller kystmedlemsstatens indledning af en undersøgelse herom, herunder henvisning til alle relevante faktuelle oplysninger, gældende love, forskrifter, administrative procedurer eller andre relevante foranstaltninger
 - ii) mulighed for at udveksle relevante oplysninger⁹ forud for en afgørelse, således at sådanne oplysninger kan tages i betragtning i den endelige

⁴ "Ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri (IUU-fiskeri)" henviser til de aktiviteter, der er omhandlet i punkt 3 i *den internationale handlingsplan med henblik på at forebygge, afværge og standse ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri* som vedtaget af FN's Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisation (FAO) i 2001.

⁵ Med henblik på artikel 3 forstås ved "operatør" en operatør som omhandlet i artikel 2, litra e), på tidspunktet for IUU-fiskeriovertrædelsen. Det præciseres, at forbuddet mod at yde eller opretholde subsidier til operatører, der udøver IUU-fiskeri, finder anvendelse på subsidier ydet til fiskeri og fiskerirelaterede aktiviteter til havs.

⁶ Denne artikel må ikke fortolkes således, at medlemmerne forpligtes til at indlede IUU-fiskeriundersøgelser eller træffe afgørelser om IUU-fiskeri.

⁷ Denne artikel må ikke fortolkes således, at det påvirker de opførte enheders kompetence i henhold til relevante internationale instrumenter eller giver de opførte enheder nye rettigheder til at træffe afgørelser om IUU-fiskeri.

⁸ Denne artikel må ikke fortolkes således, at det kan forsinke eller påvirke gyldigheden eller håndhævelsen af en afgørelse om IUU-fiskeri.

⁹ Dette kan f.eks. omfatte en mulighed for dialog eller for skriftlig udveksling af oplysninger, hvis flagstaten eller den subsidieydende medlemsstat anmoder herom.

afgørelse Kystmedlemsstaten kan præcisere, hvordan og i hvilket tidsrum en sådan udveksling af oplysninger bør finde sted samt

- iii) underretning om den endelige afgørelse og om eventuelle sanktioner, der finder anvendelse, herunder, hvis det er relevant, deres varighed.

Kystmedlemsstaten underretter udvalget omhandlet i artikel 9.1 (i nærværende aftale benævnt "udvalget") om en positiv afgørelse.

- 3.4 Det subsidieydende medlem tager hensyn til arten, alvoren og hyppigheden af et fartøjs eller en operatørs IUU-fiskeri, når varigheden af forbuddet i artikel 3.1 fastsættes. Forbuddet i artikel 3.1 finder anvendelse mindst lige så længe som den sanktion¹⁰, der er en følge af den afgørelse, som udløser forbuddet, er i kraft, eller mindst lige så længe som fartøjet eller operatøren er opført af en RFFO, alt efter hvad der er længst.
- 3.5 Det subsidieydende medlem underretter udvalget om de foranstaltninger, der er truffet i henhold til artikel 3.1, i overensstemmelse med artikel 8.3.
- 3.6 Hvis en havnemedlemsstat underretter en subsidieydende medlemsstat om, at den har indlysende grunde til at tro, at et fartøj i en af dens havne har udøvet IUU-fiskeri, skal den subsidieydende medlemsstat tage behørigt hensyn til de modtagne oplysninger og træffe de foranstaltninger med hensyn til sine subsidier, som den finder passende.
- 3.7 Hvert medlem skal have indført love, forskrifter og/eller administrative procedurer med henblik på at sikre, at subsidier som omhandlet i artikel 3.1, herunder subsidier, der eksisterer ved denne aftales ikrafttræden, ikke ydes eller opretholdes.
- 3.8 I en periode på 2 år fra datoen for denne aftales ikrafttræden er subsidier, der ydes eller opretholdes af medlemmer, der er udviklingslande, herunder LDS-medlemslande, til og inden for den eksklusive økonomiske zone, undtaget fra foranstaltninger, der er baseret på denne aftales artikel 3.1 og 10.

ARTIKEL 4: SUBSIDIER, DER VEDRØRER OVERFISKEDE BESTANDE

- 4.1 Medlemmer må ikke yde eller opretholde subsidier til fiskeri eller fiskerirelaterede aktiviteter, der vedrører en overfisket bestand.
- 4.2 Med henblik på denne artikel overfiskes en fiskebestand, hvis den anerkendes som overfisket af den kystmedlemsstat, under hvis jurisdiktion fiskeriet finder sted, eller af en relevant RFFO i de områder og for de arter, der hører under dens kompetence på grundlag af den bedste videnskabelige dokumentation, den har til rådighed.
- 4.3 Uanset artikel 4.1 kan et medlem yde eller opretholde subsidier som omhandlet i artikel 4.1, hvis sådanne subsidier eller andre foranstaltninger gennemføres for at genopbygge bestanden til et biologisk bæredygtigt niveau¹¹.
- 4.4 I en periode på 2 år fra datoen for denne aftales ikrafttræden er subsidier, der ydes eller opretholdes af medlemmer, der er udviklingslande, herunder LDC-

¹⁰ Ophævelse af sanktioner er fastsat i lovgivningen eller procedurerne fra den myndighed, der har truffet afgørelsen som omhandlet i artikel 3.2.

¹¹ Med henblik på dette stykke forstås ved et biologisk bæredygtigt niveau det niveau, der er fastsat af en kystmedlemsstat, som har jurisdiktion over det område, hvor fiskeriet eller den fiskerirelaterede aktivitet finder sted, under anvendelse af referencepunkter såsom maksimalt bæredygtigt udbytte (MSY) eller andre referencepunkter, der står i forhold til de data, der er tilgængelige for fiskeriet, eller fastsat af en relevant RFFO i de områder og for de arter, der hører under dens kompetence.

medlemslande, til og inden for den eksklusive økonomiske zone, undtaget fra foranstaltninger, der er baseret på denne aftales artikel 4.1 og 10.

ARTIKEL 5: ANDRE SUBSIDIER

- 5.1 Medlemmerne må ikke yde eller opretholde subsidier til fiskeri eller fiskerirelaterede aktiviteter uden for et kystmedlems eller et kystnært ikkemedlems jurisdiktion og uden for en relevant RFFO's kompetence.
- 5.2 Medlemmer skal udvise særlig omhu og tilbageholdenhed ved ydelse af subsidier til fartøjer, der ikke fører det pågældende medlems flag.
- 5.3 Medlemmer skal udvise særlig omhu og tilbageholdenhed ved ydelse af subsidier til fiskeri eller fiskerirelaterede aktiviteter vedrørende bestande, hvis status er ukendt.

ARTIKEL 6: SÆRLIGE BESTEMMELSER FOR LDC-MEDLEMSLANDE

Medlemmer skal udvise særlig tilbageholdenhed med hensyn til at rejse sager, der involverer et LDC-medlemsland, og undersøgte løsninger skal tage hensyn til det pågældende LDC-medlemslands specifikke situation, hvis det er relevant.

ARTIKEL 7: TEKNISK BISTAND OG KAPACITETSOPBYGNING

Der ydes målrettet teknisk bistand og bistand til kapacitetsopbygning til medlemmer, der er udviklingslande, herunder LDC-medlemmer, med henblik på gennemførelse af disciplinerne i henhold til denne aftale. Til støtte for denne bistand oprettes der en frivillig WTO-finansieringsmekanisme i samarbejde med relevante internationale organisationer såsom De Forenede Nationers Levnedsmiddel- og Landbrugsorganisation (FAO) og Den Internationale Fond for Landbrugsudvikling. WTO-medlemmers bidrag til mekanismen skal udelukkende være på frivillig basis og må ikke anvende almindelige budgetmidler.

ARTIKEL 8: ANMELDELSE OG GENNEMSIGTIGHED

- 8.1 Uanset artikel 25 i SCM-aftalen og for at styrke og forbedre anmeldelserne af fiskerisubsidier samt muliggøre en mere effektiv overvågning af gennemførelsen af forpligtelserne vedrørende fiskerisubsidier skal hvert medlem:
 - a) fremlægge følgende oplysninger som led i sin regelmæssige anmeldelse af fiskerisubsidier i henhold til artikel 25 i SCM-aftalen¹², ¹³: typen eller arten af den fiskeriaktivitet, hvortil der ydes subsidier
 - b) i det omfang, det er muligt, fremlægge følgende oplysninger som et led i sin regelmæssige anmeldelse af fiskerisubsidier i henhold til artikel 25 i SCM-aftalen¹², ¹³:
 - i) status for fiskebestandene inden for det fiskeri, hvortil der ydes subsidier (f.eks. overfisket, fisket på maksimalt bæredygtig vis eller underfisket)

¹² Med henblik på artikel 8.1 fremlægger medlemmerne disse oplysninger i tillæg til alle de oplysninger, der kræves i henhold til artikel 25 i SCM-aftalen, og som fastsat i spørgeskemaer, der anvendes af SCM-udvalget, f.eks. G/SCM/6/Rev.1.

¹³ For LDC-medlemmer og medlemmer, der er udviklingslande, og som har en årlig andel af den samlede havfangstproduktion på højst 0,8 % i henhold til de seneste offentliggjorte FAO-data, som er udsendt af WTO's sekretariat, kan anmeldelse af de yderligere oplysninger i dette afsnit foretages hvert fjerde år.

og de anvendte referencepunkter, samt hvorvidt sådanne bestande deles¹⁴ med et andet medlem eller forvaltes af en RFFO

- ii) bevarelses- og forvaltningsforanstaltninger, der er indført for den relevante fiskebestand
- iii) flådekapaciteten inden for det fiskeri, hvortil der ydes subsidier
- iv) navn og identifikationsnummer på det/de fiskerfartøj(er), der modtager subsidier samt
- v) fangstdata for hver art eller gruppe af arter inden for det fiskeri, hvortil der ydes subsidier¹⁵.

- 8.2 Hvert medlem indgiver årligt skriftlig meddelelse til udvalget med en liste over de fartøjer og operatører, som det positivt har fastslået har udøvet IUU-fiskeri.
- 8.3 Hvert medlem underretter senest et år efter datoen for denne aftales ikrafttræden udvalget om eksisterende eller trufne foranstaltninger for at sikre gennemførelsen og forvaltningen af denne aftale, herunder de skridt, der er taget for at gennemføre forbuddene som fastsat i artikel 3, 4 og 5. Hvert medlem underretter også straks udvalget om enhver ændring til sådanne foranstaltninger derefter og om nye foranstaltninger, der er truffet for at gennemføre forbuddene i artikel 3.
- 8.4 Hvert medlem forelægger senest et år efter datoen for denne aftales ikrafttræden udvalget en beskrivelse af sin fiskeriordning med henvisninger til love, forskrifter og administrative procedurer, der er relevante for denne aftale, og underretter straks udvalget om eventuelle ændringer derefter. Et medlem kan opfylde denne forpligtelse ved at indgive et ajourført elektronisk link til medlemmets eller et andet relevant officielt websted, der indeholder disse oplysninger, til udvalget.
- 8.5 Et medlem kan anmode det anmeldende medlem om yderligere oplysninger vedrørende anmeldelser og oplysninger i henhold til denne artikel. Det anmeldende medlem besvarer denne anmodning så hurtigt som muligt skriftligt og på en fyldestgørende måde. Hvis et medlem mener, at en anmeldelse eller oplysninger ikke er blevet indgivet i henhold til denne artikel, kan medlemmet indbringe sagen for et andet medlem eller udvalget.
- 8.6 Ved denne aftales ikrafttræden underretter medlemmer skriftligt udvalget om enhver RFFO, som de er part i. Denne underretning skal som minimum bestå af teksten til det retlige instrument, hvorved RFFO'en oprettes, områder og arter under dens kompetence, oplysninger om de forvaltede fiskebestandes status, en beskrivelse af dens bevarelses- og forvaltningsforanstaltninger, regler og procedurer for dens afgørelser om IUU-fiskeri og ajourførte lister over fartøjer og/eller operatører, som den har konstateret har udøvet IUU-fiskeri. Denne meddelelse kan indgives enten individuelt eller af en gruppe medlemmer¹⁶. Udvalget underrettes straks om enhver ændring til disse oplysninger. Udvalgets sekretariat fører en liste over RFFO'er, der er meddelt i henhold til denne artikel.

¹⁴ Udtrykket "fælles bestande" henviser til bestande, der forekommer i to eller flere kystmedlemsstats eksklusive økonomiske zoner eller både inden for den eksklusive økonomiske zone og i et område, der ligger uden for og op til den.

¹⁵ I forbindelse med blandet fiskeri kan et medlem i stedet fremlægge andre relevante og tilgængelige fangstdata.

¹⁶ Denne forpligtelse kan opfyldes ved at indgive et ajourført elektronisk link til det anmeldende medlems eller et andet relevant officielt websted, der indeholder disse oplysninger.

- 8.7 Medlemmerne anerkender, at meddelelsen af en foranstaltning ikke foregriber a) dens retlige status i henhold til GATT 1994, SCM-aftalen eller denne aftale, b) virkningerne af foranstaltningen i henhold til SCM-aftalen eller c) arten af selve foranstaltningen.
- 8.8 Intet i denne artikel foreskriver, at der fremlægges fortrolige oplysninger.

ARTIKEL 9: INSTITUTIONELLE ORDNINGER

- 9.1 Der oprettes herved et udvalg for fiskerisubsidier, som består af repræsentanter fra hver af medlemmerne. Udvalget vælger sin egen formand og træder sammen mindst to gange om året og i øvrigt på anmodning af et medlem som fastsat i de relevante bestemmelser i denne aftale. Udvalget udfører de opgaver, som pålægges det ved denne aftale eller af medlemmerne, og det giver medlemmerne mulighed for rådslagning om alle spørgsmål vedrørende anvendelsen af aftalen eller fremme af dens mål. WTO's sekretariat varetager udvalgets sekretariatsopgaver.
- 9.2 Udvalget gennemgår mindst hvert andet år alle de oplysninger, der fremlægges i henhold til artikel 3 og 8 og nærværende artikel.
- 9.3 Under hensyntagen til de mål, der er fastlagt for denne aftale, undersøger udvalget årligt, hvorledes den gennemføres og anvendes. Udvalget underretter årligt Rådet for Handel med Varer om udviklingen i den periode, der er omfattet af sådanne undersøgelser.
- 9.4 Senest fem år efter datoen for denne aftales ikrafttræden og derefter hvert tredje år undersøger udvalget denne aftales anvendelse med henblik på at udpege alle nødvendige ændringer for at forbedre anvendelsen af denne aftale under hensyntagen til dens mål. Udvalget kan forelægge Rådet for Handel med Varer forslag til ændring af teksten til denne aftale, bl.a. ud fra erfaringerne fra dens gennemførelse.
- 9.5 Udvalget bevarer en tæt kontakt med FAO og andre relevante internationale organisationer inden for fiskeriforvaltning, herunder relevante RFFO'er.

ARTIKEL 10: TVISTBILÆGGELSE

- 10.1 Bestemmelserne i artikel XXII og XXIII i GATT 1994, som udformet og anvendt i tvistbilægelsesforståelsen skal gælde for høringer og tvistbilæggelser i henhold til denne aftale, medmindre der udtrykkeligt er fastsat andet heri¹⁷.
- 10.2 Med forbehold af stk. 1 finder bestemmelserne i artikel 4 i SCM-aftalen¹⁸ anvendelse på høringer og tvistbilæggelser i henhold til denne aftales artikel 3, 4 og 5.

ARTIKEL 11: AFSLUTTENDE BESTEMMELSER

- 11.1 Med forbehold af artikel 3 og 4 er intet i denne aftale til hinder for, at et medlem yder subsidier til katastrofehjælp¹⁹, forudsat at subsidiet er:
- a) begrænset til hjælp i forbindelse med en bestemt katastrofe
 - b) begrænset til det berørte geografiske område
 - c) tidsbegrænset samt

¹⁷ Artikel XXIII, afsnit 1, litra b) og litra c), i GATT 1994 og artikel 26 i tvistbilægelsesforståelsen finder ikke anvendelse på bilægelse af tvister i henhold til denne aftale.

¹⁸ I denne artikel henviser udtrykket "forbudte subsidier" i artikel 4 i SCM-aftalen til subsidier, der er omfattet af forbuddet i denne aftales artikel 3, 4 eller 5.

¹⁹ Det præciseres, at denne bestemmelse ikke finder anvendelse på økonomiske eller finansielle kriser.

- d) i tilfælde af subsidier til genopbygning begrænset til at genoprette det berørte fiskeri og/eller den berørte flåde til niveauet før katastrofen.
- 11.2
 - a) Denne aftale, herunder eventuelle resultater, henstillinger og tildelinger i forbindelse med denne aftale, har ingen retlige konsekvenser vedrørende territoriale krav eller afgrænsning af søgrænser.
 - b) Et panel, der er nedsat i henhold til denne aftales artikel 10, må ikke drage konklusioner om ethvert krav, der ville kræve at panelet baserer sine konklusioner på påståede territoriale krav eller afgrænsning af søgrænser²⁰.
- 11.3 Intet i denne aftale må fortolkes eller anvendes på en måde, der skader medlemmernes jurisdiktion, rettigheder og forpligtelser i henhold til international ret, herunder havretten²¹.
- 11.4 Medmindre andet er fastsat, indebærer intet i denne aftale, at et medlem er bundet af foranstaltninger eller afgørelser truffet af en RFFO, eller skal anerkende en sådan, hvis medlemmet ikke er part eller samarbejdende ikkepart heri.
- 11.5 Denne aftale ændrer eller ophæver ikke rettigheder og forpligtelser i henhold til SCM-aftalen.

ARTIKEL 12: OPSIGELSE AF AFTALEN, HVIS DER IKKE VEDTAGES OMFATTENDE DISCIPLINER

Hvis der ikke vedtages omfattende discipliner senest fire år efter denne aftales ikrafttræden, og medmindre andet besluttet af Det Almindelige Råd, ophæves denne aftale straks.

²⁰ Denne begrænsning finder også anvendelse på en voldgiftsmand, der er udpeget i henhold til artikel 25 i tvistbilægelsesforståelsen.

²¹ Herunder regler og procedurer for RFFO'er.